

הגדה של פסח נוסח ישראלי קיבוצי, עריכה אריה בן-גוריון, עיצוב והדפסים גד אולמן

הגדה של פסח נוסח ישראלי קיבוצי, עריכה אריה בן-גוריון עיצוב והדפסים גד אולמן
מהדורה ראשונה תשמ"ה 1985. הוצאת הקבוץ המאוחד.
הגדת גד אולמן 1985 – נוסח ישראלי קיבוצי. הגדה עשירה מאד מבחינת האיור,
לראשונה בהגדות קיבוציות חשיבות האיור עולה על חשיבות הטקסט.
ההגדה פונה אל הקהל הישראלי החילוני וקוראת לדיאלוג המחזיר את ההגדה למקורה
-סימפוזיון.

הגיע ליל פסח.
 הלילה הזה
 קל העולם כלו
 אומרים בו הלל.
 הלילה הזה ארצות
 טללים ומתחים

האביב

היום אתם יוצאים בחודש
 וזהו היום הזה
 לכם לקריון
 ונתתם אותו
 זה ליהוה לדורותיכם
 חקת עולם תתנוהו.
 שמור את חודש האביב וקשיית

פסח

כי בחודש האביב
 הוציאך יהוה אלרקף ממצרים לילה.

כי הנה השתו עבד
 הגשם חלף הלל לו.
 הקנים נראו בארץ.
 עת תמיר הגיע
 וקול התור
 נשמע בארצו.
 התאנה חננה פניה
 והקנים סקודו
 נתנו רים.

שאינו יודע לשאול

את פתח לו תחלה
 גוי וכוז חנובר.
 עבדים היינו במצרים.

תם

מה הוא אומר?
 מה זאת?
 אף אתה למדו הלכות פסח.
 שאין מסטיון אחר הפסח אימיוקו.
 שלא יהא עומד מחבוקה זו וינקס
 לחבורה אחרת.

רשע

מה הוא אומר?
 מה העבודה הזאת לכם?
 מה הערת הזה שאנשם מטריחים עלינו
 נבל שנה וסנה?

לכם ולא לו.
 בין שהוציא את עצמו מן הכלל - קסר בקסר.
 - אף אתה אסר לו.
 בעבור זה עשה יהוה לי -
 לי עשה. לאוהו האיש לא עשה.
 אלו היה אותו האיש במצרים -
 לא היה ראוי להנאל משם לעולם.

והגדתם

לבוך: כסדר אדקנה גנים דקנה חוורה.

אחד
 הקם
 ואחד
 רשע
 ואחד
 חם
 ואחד
 שאינו יודע לשאול

חכם

מה הוא אומר?
 מה הערות והחקים והמשפטים אשר
 צוה יהוה אלהינו אוונו?
 אף אתה אסר לו. בחוקי דו הוציאנו
 יהוה אלהינו ממצרים מבידעבדים.

איורי ההגדה ועיצובה

מאייר ומעצב ההגדה הוא האמן גד אולמן, שצבר נסיון רב באיור ועיצוב הגדות.

בהגדה זו פיתח האמן סגנון איור מקורי, הנסמך על מסורות ומקורות שונים מהמקובל, על מנת לבטא באופן חזותי את סיפור יציאת מצרים, על בסיס הכרתנו כיום את אורחות נודדי המדבר. לשם המחשה נבחרה טכניקה מיוחדת של הדפס, טכניקת הקולאג'ה, העשירה בצבע ובמרקם.

בעקבות בני ישראל

ההדפסים משחזרים ממצאים שלוקטו בשעתו במדבר סיני; הם מבוססים על תצלומים ורישומים שנערכו תוך כדי סיורים והכרות ממושכת עם המדבר ואורח החיים של הבדואים.

החפצים היומיומיים של הבדואים מהווים השראה לתאור אורחות חייהם של בני ישראל במדבר: אוכף הנמלים, נאד המים, צרור הצידה, המחצלות, הפכו לאחר הטבעתם והנצחתם בקולאג'ה, לסמלים מעבר לחומריות הטבעית וצורתם השימושית. הסודל מסמל את "תועי המדבר", והמחצלת את צורת הישיבה של אותם ימים.

צמחיית המדבר

צמחיית המדבר קיבלה בשל נדירותה משמעות בחיי הנוודים או כעתה. לעץ התמר למשל היה שימוש בכל אחד מחלקיו: כפות התמר לבניית סוכות ולאריגת מחצלות, הלולב לצורכי פולחן וכיו"ב. הקוף והדרדר – סמלי היובש והקיץ הלוהט, ולעומתם – שבעת המינים המסמלים את חג האביב בארץ המובטחת.

ממצאים

חלקן של היצירות מבוסס על ממצאים ארכיאולוגיים: החנוט המצרי: "טוב מותנו במדבר", מתאר את רזי החניטה המצריים הקדומים. רכב פרעה: "וירדפו מצרים – ויאסור רכבו..." ראש הכוס הינו פרט מתוך תמישיח מצרי עתיק. "צרור הגווילים": מבוסס על ממצאי המגילות הגנוזות במערות האימה במדבר יהודה.

הקולאג'ה

הקולאג'ה הוא טכניקת הדפס חדישה, מעין קולאז' מודפס. במקום לוח נחושת המקובל בתחריט, מורכב הקולאג'ה מבסיס קרטון עליו מודבקים חומרים שונים. בטכניקה זו ניתן להטביע חומרים מהטבע כגון בדים, פיסות עור, חבלים, צמחים שונים וקוצים, ועל ידי הדפסתם בצבע להעביר את הטקסטורה שלהם על כל פרטיה אל הנייר. זו טכניקה מורכבת, וכדי להשיג בה צבעוניות יש לצייר על הלוח בכל הדפסה מחדש את הצבעים הרצויים במברשת ובגלילים.

שיטת הקולאג'ה משמרת בדיוק מירבי את כל פרטי החומר המוטבע כאילו הוקפאו בתלת מימדיותם, למרות שהנייר נשאר שטוח.

אריה בן גוריון על איור ההגדה